

**Освітньо-професійна програма «Народне інструментальне мистецтво»
(народні інструменти)**

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ

Творчий конкурс із музичного інструменту проходить в один тур, де абітурієнт:

- виконує 2 різнохарактерні твори на музичному інструменті (баян, акордеон, бандура, домра, сопілка, гітара, скрипка);
- демонструє уміння визначати ритмічний малюнок (відтворити ритмічний малюнок, запропонований екзаменатором);
- відтворює голосом коротку мелодію, виконану педагогом;
- демонструє уміння проспівати окремі звуки (ступеневі ланцюжки), інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- виконує слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- демонструє вміння володіти іншим музичним інструментом, виконує пісню (під власний супровід, без супроводу) (за бажанням).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Оцінюючи знання та уміння абітурієнтів, необхідно враховувати:

- рівень володіння музичним інструментом при виконанні 2 музичних творів, чистоту виконання, ритмічну точність, технічні можливості, дотримання засобів художньої виразності, відчуття форми та стилю;
- уміння точно відтворити ритмічний малюнок, запропонований екзаменатором та інтонаційно чисто і точно відтворити голосом коротку мелодію, проспівати окремі звуки (ступеневі ланцюжки), інтервали або акорди після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- уміння виконати слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків і т.ін.);
- уміння володіти іншим музичним інструментом або виконання пісні під власний супровід (без супроводу) (за бажанням).

Рівні	Бали	Критерії навчальних досягнень
I. Початковий	100	Абітурієнт на початковому рівні володіє музичним інструментом, демонструє слабо сформований художньо-виконавський зміст. Практичні навички відсутні (невірно визначає на слух запропонований матеріал, не може повторити за викладачем музичні звороти, ступеневі ланцюжки).
	101-109	Абітурієнт має слабо сформований рівень сприйняття музичних творів, володіє музичним інструментом на недостатньому рівні. Практичні навички не відпрацьовані (зі значними помилками інтонує запропонований матеріал, невірно визначає ритмічний малюнок).
	110-119	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти музичних творів з конкретним образно-художнім змістом. Допускає значну кількість помилок при виконанні творів, не дотримується нотного тексту, метро-ритму, штрихів, динаміки. Неусвідомлено виконує частину практичних завдань, при їх виконанні допускає суттєві помилки (в інтонуванні запропонованого мелодичного матеріалу, відтворенні ритмічного малюнку).
II. Середній	120-129	Абітурієнт виконує музичні твори, але допускає помилки та неточності, повторюється, зупиняється, не розуміє художньо-образної специфіки творів. Інтонаційно нечітко, з помилками виконує запропоновані інтонаційні та ритмічні вправи. Не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки.
	130-139	Абітурієнт володіє музичним інструментом, але не має достатньої виразності та музикальності у виконанні музичних творів, при грі допускає помилки та неточності. Здатний виконувати практичні завдання за зразками, але не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки. В інтонаційних та ритмічних завданнях припускається на 50% помилок.
	140-149	Абітурієнт виконує музичні твори, використовуючи різні елементи виразності, але недостатньо емоційний та має недостатньо розвинуте художнє мислення; здатний виконувати практичні завдання за зразками, але не здатний самостійно аналізувати та виправляти помилки, виконує практичні завдання без достатнього розуміння. На 50% припускається помилок в інтонаційних та ритмічних вправах, визначенні на слух.

III. Достатній	150-159	Абітурієнт має виконавську базу. На достатньому рівні володіє музичним інструментом. У процесі виконання музичних творів не досить переконливо виявляє елементи художнього мислення, допускає ряд неточностей при виконанні творів. Вміє виконувати практичні завдання, допускає незначні технічні помилки (в слуховому аналізі, в інтонаційних та ритмічних завданнях).
	160-169	Абітурієнт демонструє володіння музичним інструментом. Розуміє зміст твору, але йому не вистачає власних емоцій; допускає окремі неточності при виконанні творів. Інтонаційно чітко із незначними помилками інтонує запропонований мелодичний матеріал та вірно виконує ритмічні вправи. Практичні роботи вказують на наявність у абітурієнта достатнього рівня образного мислення.
	170-179	Абітурієнт володіє музичним інструментом. При виконанні музичних творів демонструє виразність, розуміє художньо-образний зміст творів, але допускає незначні неточності. Демонструє достатній рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, має розвинуте творче уявлення. Практичні роботи вказують на наявність у нього належного рівня образного мислення.
IV. Високий	180-189	Абітурієнт добре володіє музичним інструментом. У процесі виконання музичних творів демонструє виразність, але при виконанні більш складних технічних елементів твору йому не вистачає навичок. Демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	190-199	Абітурієнт демонструє високий рівень технічної підготовки на музичному інструменті, виявляє певні артистичні здібності. При виконанні музичних творів дотримується чистоти та виразності виконання. Абітурієнт демонструє високий рівень виконання інтонаційних та ритмічних вправ, слухового аналізу. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного мислення.
	200	Абітурієнт демонструє яскраве виконання творів на музичному інструменті з відчуттям форми та стилю, бездоганною технікою, яскравою інтерпретацією, має артистичні здібності. Інтонаційно чітко виконує вправи запропоновані для слухового аналізу; без помилок виконує ритмічні та інтонаційні вправи. Продемонстровані абітурієнтом практичні навички вказують на наявність у нього високого рівня образного та індивідуального мислення

ЗАВДАННЯ

- виконання 2 різнохарактерних творів на музичному інструменті (баян, акордеон, бандура, домра, сопілка, гітара, скрипка);
- визначення ритмічного малюнку (відтворення ритмічного малюнку, запропонованого екзаменатором);
- відтворення голосом короткої мелодії, виконаної педагогом; окремих звуків (ступеневі ланцюжки), інтервалів або акордів після програвання їх екзаменатором у гармонічному звучанні;
- слуховий аналіз (визначення на слух мажорного, мінорного ладів, ступеневих ланцюжків);
- виконання твору на іншому музичному інструменті або виконання пісні під власний супровід (без супроводу) (за бажанням).

Орієнтовний репертуар

Баян, акордеон

1. Українська народна пісня «Гаєм зелененьким», обр. Г. Шахова.
2. Закарпатська народна пісня «Вітерець», обр. В. Мотиви.
3. Бансилін Р. Вальс.
4. Векслер Б. Полька.
5. Дога Є. Струмки.
6. Шестериков І. Сонатина в класичному стилі.
7. Українська народна пісня «Їхав козак за Дунай», обр. А. Іванова.
8. Концертні варіації російських народних пісень «Среди долины ровные», «Светит месяц», обр. І. Паницького.
9. Українська народна пісня «Ой на горі два дубки», обр. М. Корецького.
10. Гендель Г. Пассакалія.
11. П'яцолла А. «Лібертанго».
12. Дудінський А. «Із сиром пироги. Музична картинка».
13. Українська народна пісня «Ой ти, Галю», обр. М. Різоля.
14. Дербенко Є. «Український танець».
15. Джуліані А. «Тарантела».

Рекомендована література

1. Аксимов Ю. Школа гри на баяне. – М.: Сов. композитор, 1990.
2. Басурманов А.С. Самоучитель. Орієнтовний репертуар для сопілки.
3. Баян I-V класи. – К.: Муз. Україна, 1970-1998.
4. Лушников В. Школа гри на аккордеоне. – М.: Сов композитор, 1995.
5. Мирек А. Самоучитель гри на аккордеоне. – М.: Сов композитор, 1985.
6. Онегин О. Школа гри на баяне. – М.: Музыка, 1980.
7. Сорока В.І. Вибрані твори та обробки українських пісень для баяна та акордеона. – Тербовля, 2002.
8. Хрестоматія педагогического репертуара для баяна. – М.: Музыка, 1960-1996.
9. Хрестоматія 1-3 класи дитячої музичної школи. – М.: Кифара, 2006.

Перелік нотних видань

1. Різоль М. Твори української класики. – 2-е вид.
2. Чайковський П. Твори для баяна. – Вип. 3, 1975.

3. Педагогічний репертуар баяніста: Вип. 8 / Упоряд. С. Рубінштейн. – М., 1967.
4. Педагогічний репертуар баяніста: Вип. 7 / Упоряд. В. Накалкін. – М., 1977.
5. Поліфонічні п'єси для баяна: Вип. 3 / Упоряд. В. Альохін, В. Агафонов. – М., 1967.
6. Поліфонічні п'єси для баяна: Вип. 3 / Упоряд. М. Корецький. – К., 1973.
7. Хрестоматія педагогічного репертуару для баяна: I курс муз. училища / упоряд. А. Личков. – К., 1962.
8. Мясков К. Педагогічні п'єси. – К., 1967.
9. Сонатини і варіації для баяна Вип. 8. – М., 1976.
10. Класичні твори: Вип. 4 / Упоряд. В. Босньків. – К., 1975.
11. Сурков А. Концертні п'єси для баяна. – М., 1969.
12. Онегин А.Е. Школа гри на баяне. – М.: Музыка, 1991.
13. Говорушко П.И. Орієнтовний репертуар для сопілки.
14. Судариков А. Ф. Исполнительская техника баяниста. – М., 1986.
15. Душников В.В. Самоучитель гри на аккордеоне. – М.: Музыка, 1991.
16. Хрестоматія педагогічного репертуару для аккордеона. – М.: Музыка, 1960-1996.
17. Баян 1-5 класи. – К.: Муз. Україна, 1970-1998.
18. Сорока В.І. Вибрані твори та обробка українських народних пісень для баяна, акордеона. – Тербовля, 2002.
19. Варфоломос А. Музыкальная грамота для баянистов и аккордеонистов. Вып. 4. Музыка, 1990.
20. Різоль М. Українські народні пісні і танці. – К.: Муз. Україна, 1988.

Бандура

1. Іванов-Крамской О. «Сумний наспів».
2. Кореллі А. «Сарабанда».
3. Укр. нар. пісня «Ой за гаєм, гаєм», аранж. В. Автодійчук.
4. Укр. нар. пісня «Ой під вишнею», аранж. В. Автодійчук.
5. Укр. нар. пісня «Ой, чий то кінь стоїть», аранж. В. Автодійчук Ф. Да Мілано.
6. Укр. нар. пісня «Сусідка», обр. М. Гвоздя.
7. Укр. нар. пісня «Поза лугом зелененьким», обр. М. Гвоздя.
8. Гвоздь М. «Козачок».
9. Чайковський П. «Хорал».
10. Моцарт В. «Мендет».
11. Гендель Г. «Сарабанда».
12. Косенко В. «Пастораль».
13. Шуман Р. «Марш».
14. Кирейко В. «Мазурка».
15. «Український танець», обр. М. Гвоздя.
16. Шейко Б. «Женчичок-бренчичок».
17. Бетховен Л. «Романс» з сонатини соль мажор.
18. Марченко І. «Елегія».
19. Мясков К. «Прелюд».
20. Мясков К. «Весела прогулянка».
21. Баштан С. «Мрія».

Рекомендована література

1. Баштан С., Омельченко А. Школа гри на бандурі. – К.: Муз. Україна, 1984.
2. Опришко М. Школа гри на бандурі / Заг. ред. А. Омельченка. – К.: Муз. Україна, 1967.
3. Кабачок В., Юцевич Є. Школа гри на бандурі. – К.: Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. літ., 1968.
4. Мясков К. Твори для бандури. – К.: Муз. Україна, 1984.
5. Бандура. Учбовий репертуар ДМШ, 1 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1993.
6. Бандура. Учбовий репертуар ДМШ, 2 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1978.
7. Бандура. Учбовий репертуар ДМШ, 3 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1980.
8. Бандура. Учбовий репертуар ДМШ, 4 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1981.
9. Бандура. Учбовий репертуар ДМШ, 5 кл. / Упоряд. та переклад М. Гвоздя. – К.: Муз. Україна, 1982.
10. Струни вічності. Твори для бандури. / Упоряд. В. Єсіпок. – Вінниця, 2004.

Домра

1. Карелла А. Соната мі мінор.
2. Бакаленіков Н. Старовинний вальс «Грусть».
3. Шиллер Б. Старовинний вальс «Берізка».
4. Госсек Ф. Тамбурін.
5. Люллі Ж. Жига.
6. Глазунов А. Легка соната Соль мажор.
7. Ребіков В. Тарантелла.
8. Василенко С. Танець із балету «Мірандоліна».
9. Чайковський П. Сцена з балету «Лебедине озеро».
10. Данкля Ш. «Варіації на тему Вейгеля».
11. Матвійчук Л. Романс.
12. Гудков С. Концерт для домри з оркестром.
13. Білошицький О. Триптих в іспанському стилі 2ч.
14. Українська народна пісня «Стоїть явір над водою», обр. А. Сдличка.
15. Рахманінов С. «Елегія».
16. Лисенко М. Гавот.
17. Раков М. Вокаліз.
18. Українська народна пісня «Вийшли в поле косарі», обр. М. Михайлова.

Рекомендована література

1. Гризодуб В., Міхеліс В. Школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1978.
2. Міхеліс В., Конгінін А. Початкова школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1967.
3. Лисенко М. Школа гри на чотириструнній домрі. – К.: Муз. Україна, 1967.
4. Євдокімов В. Хрестоматія домриста 4-5 кл. – М.: Муз. Україна, 1990.
5. Александров А. Учебный репертуар домриста. – М.: Музыка, 1967.

6. Педагогический репертуар домриста. Вып.1,3,4 / Сост. В. Евдокимов. – М., 1967-1968.
7. Концертные пьесы для четырехструнной домры. – М., 1967.
8. Хрестоматия домриста. / Сост. Д. Александров. – М., 1965.
9. Хрестоматия для четырехструнной домры. 3-4 кл. ДМШ / Сост. Д.Александров. – М., 1965.
10. Сан-Санс К. Цыганский танец. – М., 1956.

Гітара

1. Варіації на тему укр.нар. пісні «Вечір надворі», обр. М. Михайленка.
2. Караччі М. «Полька».
3. Затинченко О. «Жартівлива полька».
4. Іспанський народний танець «Алегріас».
5. Беркович І. Танець.
6. Селезньов С. Подарунок №2.
7. Чеченя К. 5 епізодів з життя ковбоїв.
8. Затинченко О. «Пам'ять».
9. Ходаковський В. «Українські виднокола».
10. Варіації на тему української нар. пісні «їхав козак за Дунай», обр. П.Іваннікова.
11. Санз Г. «Канаріас».
12. Джуліані М. «Соната».
13. Джуліані М. «Струмок».
14. Беренд Є. «Іспанський танець».
15. Сор Ф. Варіації на тему старовинної іспанської пісні «Фолія».
16. Бах Й.С. Гавот.
17. Селезньов С. Подарунок №6 (Присвячення гітарі).
18. Гендель Г.Ф. Арія.
19. Каркассі М. Рондо.
20. Бойко А. Варіації на тему укр. нар. пісні «Ой джигуне, джигуне».
21. Затинченко О. «Острів мрій».
22. Чеченя К. Вальс-блюз.
23. Бойко А. Варіації на тему укр. нар. пісні «Сонце низенько».
24. Чеченя К. «Роксолана».

Рекомендована література

1. Агафшин П. Школа игры на шестиструнной гитаре. – Изд. 4. – М., 1983, 1987, 1990.
2. Альбом п'єс для шестиструнної гітари / Упор. Славський В.В. – Вип 1. – К.: Муз. Україна, 1976.
3. Бойко А. Твори для шестиструнної гітари. 3-тя та 4-та редакції, доп. – К., 2002, 2004.
4. Брауэр Лео. Произведения для шестиструнной гитары. – М., 1986.
5. Вилла-Лобос Э. Произведения для шестиструнной гитары. – М., 1984.
6. Гитара в концертном зале. Вып. 1 (Сост. Михайленко Н., Гордиенко П). – К., 2005.
7. Иванов-Крамской А.М. Школа игры на шестиструнной гитаре. – Вып 1. – М., 1982.

8. Концертные пьесы зарубежных композиторов для шестиструнной гитары. – Л., 1983.
9. Педагогический репертуар гитариста. Вып.1. Средние классы ДМШ / Сост. Титман А, – М., 2004.
10. Сольний концерт гітариста. Вип.1. / Упор. Славський В.В. – К.: Муз. Україна, 1980.
11. Хрестоматія гитариста для середніх класів ДМШ. – М., 2003.
12. Хрестоматія гитариста для учасників 3-4 кл. ДМШ / Сост. Иванов-Крамской А.М. – Ростов-на-Дону, 2007.
13. Хрестоматія гитариста: шестиструнна гітара. Педагогический репертуар 4-5 класів ДМШ / Сост. Ларичев Е. – М., 1990.
14. Шестиструнна гітара. 5 клас / Упор. Михайленко М. – К.: Муз. Україна, 1982.
15. Школа радості: посібник по навчанню грі на шестиструнній гітарі, 4-6 роки навчання / Сост. Иванова Л. – Санкт-Петербург, 2006.

Сопілка

1. Дога Є. Кодри.
2. Шостакович Д. Іспанський танець.
3. Россіні Д. Неаполітанська тарантела.
4. Скорик М. Мелодія із музики до к/ф «Високий перевал».
5. Монші В. Чардаш.
6. Бізе Ж. Інтродукція до опери «Кармен».
7. Бах І. Скерцо.
8. Обр. С. Орла. Гуцулка.
9. Шольц П. Фантазія на укр. нар. пісню «Верховина».
10. Чімароза Д. Концерт Соль мажор.
11. Корчинський М. Парафраз на хоріву тему Є. Козака.
12. Шумейко В. Наспів.
13. Понадюк В. Фантазія на українські теми.
14. Понійчук Д. Буковинський весільний козачок.
15. Шуберт Ф. Аве Марія.
16. Глюк Х. Мелодія із опери «Орфей».
17. Комаровський А. Варіації на тему укр. нар. пісні «Вийшли в поле косарі».
18. Скорик М. Народний танець.
19. Моцарт В. Турецький марш.
20. Дініку Г. Весняний хоровод.
21. Міський І. Буковинські награвання.

Рекомендована література

1. Дверій Р. Нове про концертну сопілку. – М., 1976.
2. Леонтієв П., Печеное М. Буквар сопілкаря. – Хмельницький: Поділля, 1998.
3. Мазур, Я. Буквар сопілкаря. – К., 1990.
4. Музика для сопілки. – К.: Муз. Україна, 1989.
5. Блашонов М. Школа гри на флейті. – М., 1988.
6. Покровський Л. Початкові уроки гри на блок-флейті. – М., 1982.
7. Пушечніков І. 24 уроки на блок-флейті. – Л., 1985.
8. Скляр І. Подарунок сопілкарю. – К., 1968.
9. Цябін Ю. Основи техніки гри на блок-флейті. – М., 1940.